

Ляшинський В. Б.
доктор філософії,
Технічний директор ТОВ «Розетта Агро»,
координатор проекту «Стійка Україна»,
Київ, Україна

МІСЦЕ І РОЛЬ НЕТРАДИЦІЙНОГО СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ В ПІДВИЩЕННІ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ

Сьогодні сільськогосподарське виробництво виступає одним із факторів антропогенного впливу на земельні ресурси та навколишнє середовище, насамперед через інгредієнтне забруднення ґрунту, водних об'єктів, продовольчої сировини. За даними ФАО ООН, на частку сільського господарства припадає понад 13% від загального обсягу антропогенних викидів парникових газів, тому екологізація аграрного землекористування — найважливіший напрямок розвитку з метою охорони земель і природи та забезпечення населення екологічно чистими продуктами.

На жаль, в Україні рівень розорювання земель досягає в середньому 54 відсотки, а у деяких областях - 70 відсотків і більше. Для реалізації заходів щодо зменшення розораності території України із 54 відсотків до 44 відсотків, як це передбачено Концепцією Загальнодержавної цільової програми використання та охорони земель запропоновано регіональні нормативи розораності [1], Для їх реалізації в країні необхідно перерозподілити 5343,9 тис. га за функціональним використанням. Цей захід можливо здійснити не консервацією орних земель, як це пропонується низкою вчених, а розроблення

концептуальних підходів до використання та охорони ріллі у сфері нетрадиційного сільськогосподарського землекористування.

В цьому зв'язку, пропонується до основних напрямів можливого подальшого використання ріллі, що підлягає зміні за функціональним використанням, для зменшення розораності території України віднести [2]:

1) орні землі з деградованими та малопродуктивними ґрунтами для використання в ґрунтозахисних та ґрунтовідновлювальних сівозмінах;

2) під збільшення площі полезахисних лісосмуг для зменшення дії змін клімату та ерозійних впливів;

3) розширення площ під нетрадиційним сільськогосподарським землекористуванням.

Потенціальна щорічна економічна вигода на рівні фермерських та інших сільськогосподарських підприємств від застосування ґрунтозахисного та ресурсозберігаючого землеробства та інших заходів нетрадиційного сільськогосподарського землекористування складатиме 1 314,8 тис. дол.. США [2]. Щорічна вигода від вказаних заходів на національному рівні складатиме 1 186,4 тис. дол.. США. Сумарно загальна національна вигода складатиме 2 501,2 тис. дол.. США. Одночасно запропоновано здійснювати формування в процесі землевпорядкування «ідеальних» сівозмін у сфері нетрадиційного сільськогосподарського землекористування за такими критеріями [2]: типи і підтипи сівозмін розміщуються із врахуванням еродованості (деградованості), крутизни схилів та інших природних факторів, що впливають на рівень інтенсифікації землекористування; сівозміну (садово-ягідну або іншу плодозміну) включені тільки ті культури, які добре адаптовані до місцевого клімату і придатності ґрунтів; найкращим чином використовується цінність попередньої культури; не допускається накопичення шкідників і хвороб, які передаються через ґрунт; періоди оголення ґрунту максимально короткі; ефективно подавляються бур'яни; найкращими можливими способами використовуються кліматичні умови вирощування культур в різні періоди року; підтримується родючість ґрунту; використання земель може здійснюватися з розумним розподілом праці; задовольняються потреби асортименту продовольства і сировини; використовуються всі доступні знання.

Потенційну сукупну вигоду від великомасштабного впровадження ґрунтозахисного та ресурсозберігаючого землеробства в Україні можна поділити на наступні три типи: рівень фермерського господарства/сільгосппідприємства, національний та глобальний. За нашими дослідженнями потенціальна щорічна економічна вигода на рівні фермерського господарства/сільськогосподарського підприємства складає від застосування ґрунтозахисного та ресурсозберігаючого землеробства і інших заходів нетрадиційного сільськогосподарського землекористування 1 314,8 тис. дол..

США. Щорічна вигода від вказаних заходів на національному рівні складає 1 186,4 тис. дол.. США.

Список використаних джерел

1. Концепція Загальнодержавної цільової програми використання та охорони земель. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 19 січня 2022 р. № 70-р. Електронний ресурс: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/70-2022-%D1%80#top>.

2. Третяк А. М., Третяк В. М., Гунько Л. А., Ляшинський В. Б. Економіка нетрадиційного сільськогосподарського землекористування в контексті заходів щодо зміни клімату в Україні. Агросвіт. № 22. 2022. с. 3-11.

PLACE AND ROLE OF NON-CONVENTIONAL AGRICULTURAL LAND USE IN IMPROVING THE EFFECTIVENESS OF LAND RESOURCE MANAGEMENT

Abstract. It is proposed that the primary directions for the potential future use of arable lands, which is subject to change in functional use, to reduce the over-plowing of Ukraine's territory should include: 1) Arable lands with degraded and low-productivity soils for use in soil-protective and soil-restorative crop rotations; 2) Increasing the area of protective forest belts to reduce the impact of climate change and erosion effects; 3) Expanding areas for non-traditional agricultural land use.

IRWIR PAN
Polska Akademia Nauk
Instytut Rozwoju Wsi i Rolnictwa

Asociația tinerilor și tinerelor
din România

Co-funded by the
European Union

RUAR
REBUILD RURAL
UKRAINE

«СУЧАСНІ ВИКЛИКИ В УПРАВЛІННІ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ»

“MODERN CHALLENGES IN LAND RESOURCES MANAGEMENT”

**Матеріали I Міжнародної науково-практичної
конференції**

**Materials of the 1st International Scientific and
Practical Conference**

Червень/June 7, 2024

УДК 332.36

Сучасні виклики в управлінні земельними ресурсами: матеріали I Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 7 червня 2024 р.). Київ : Редакційно-видавничий відділ НУБіП України, 2024. 168 с.

Видання містить матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні виклики в управлінні земельними ресурсами». Тематика конференції відображає комплексність, міждисциплінарність і багатовекторність проблем формування сталого землекористування та інноваційних підходів до їх вирішення. У тезах доповідей учасників представлено технічні, організаційні, економічні, екологічні та соціальні засади забезпечення формування сталого землекористування.

Матеріали збірника будуть корисними для фахівців у сфері землеустрою, геодезії, картографії, містобудування, геоінформаційних технологій та ін.

The publication contains materials of the I International scientific-practical conference «Modern challenges in land resources management». The theme of the conference reflects the complexity, interdisciplinarity and multi-vector nature of the problems of sustainable land use formation and innovative approaches to their solution. The participants' reports present the technical, organizational, economic, environmental and social principles of ensuring the formation of sustainable land use.

The materials of the collection will be useful for specialists in the field of land management, geodesy, cartography, urban planning, geographic information technologies, etc.

Матеріали подано в авторській редакції

Materials are submitted in the author's edition

Рекомендовано до друку вченими радами

Факультету землевпорядкування Національного університету біоресурсів і природокористування України
(протокол № 10 від 20 червня 2024 р.)

Інституту землекористування Національної академії аграрних наук України
(протокол № 6-1 від 24 червня 2024 р.)

ISBN 978-617-8171-66-7

© Національний університет біоресурсів і природокористування України, 2024
©Institute of Rural and Agricultural Development Polish Academy of Sciences (IRWiR PAN), 2024
©ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України», 2024
©Інститут землекористування НААН України, 2024